

Lampret, *Petromyzon*, *Lampetra*

Den ålelignende lampret hæfter sig med en rund sugemund til fisk og suger blod, tungen er beklædt med hornetænder, som rasper kødet af døde fisk. Den 70 cm grålige HAVLAMPRET, *Petrozynnus marinus*, med mørkebrun og orange marmorering trækker fra Nordsøen ind i Kattegat og yngler i jyske åer. FLODLAMPRET, *Lampetra fluviatilis*, bliver ca. 40 cm, har blågrøn ryg og ofte sølvblank bug, den er ret alm. langs vore kyster, men lever navnlig i brakvand. BÆKLAMPRETEN, *Lampetra planeri*, er 10-15 cm lang og forekommer i bække og åer.

- Danmarks Dyreverden 4,11-16.

Lampret, ældre nydansk d.s., fra latin lampreta og måske hørende til lampera 'slikke', petra 'sten' idet fisken suger sig fast til sten o.a. jf. *stensuger* 1770-1802 (1), *sugekop* Læsø (2).

Negenøje 'niøje' VJylland (3), gammeldansk næghær øghæn, næyænouæn, ældre nydansk negen-, neinyen, 1594 negendyn (4), fra middelnedertysk negenoge; set fra siden har fisken ni »øjne«: syv runde gælleåbninger, et øje og et næsebor; *neksen-øje* østlige Sønderjylland (5) af plattysk näksen 'ni', omtydet til *negerål* NSjælland (6); brugt som skældsord til tynd person: *negenøjenskarl* (I. P. Jacobsen; 7). *Niøje* ØHanherred, Sjælland, *niål* Vendsyssel, N og VSjælland (8).

Bondsuger o. 1700 (9), *ålekonge* Mørke ØJylland o. 1900 (10); tvivlsomme navne: *havål*, *brikke*, *prikke* o. 1700 (11).

Ungerne: *hørål* 1853ff fra svensk (12) fordi man ofte fandt dem mellem hørstængler lagt til rødning i åer.

Færøerne: *nigginieyga*, *sugari*.

LITTERATUR: (1) 659 12,249 og 21,1212f; 418 327; (2) 202d 2,298; (3) 212c 2,680; (4) 659 14, 1155; 137 79; (5) 663 2.1,160; (6) 388; (7) 659 14, 1155; (8) 659 14,1225; 202c 3,67; 160 1906/23: 294; 154 497; 756 20,508; 388; (9) 170 1909,55; (10) 599 29267/21; (11) 434 1,274 og 3,510; (12) 472b 1060.

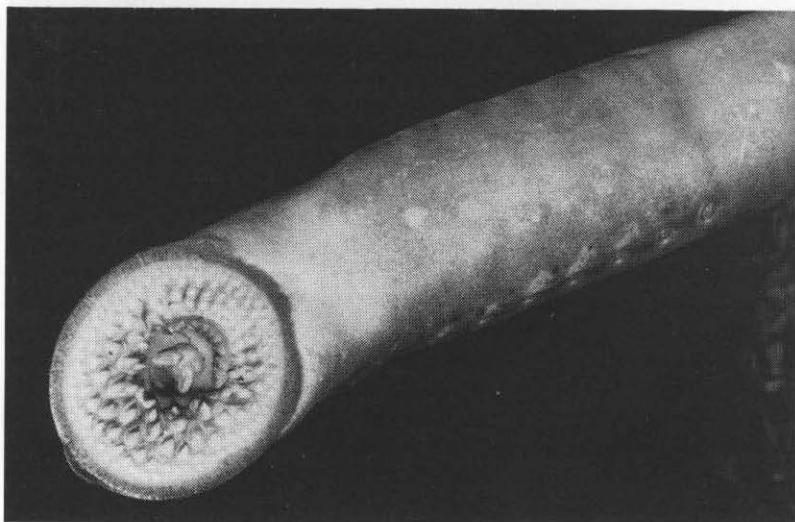
KONSUM

Stegt lampret og makrel i en sauce af hvidløg, peber, salt og eddike anføres i kogebog o. 1300 (1). Lampret indført fra bl.a. Lübeck og Preussen var i 1500-t meget efterspurgt og solgtes såvel tørret som nedsaltet i ottinger (2); det besynderlige navn genfindes i store dele af Nord- og Mellemeuropa, måske fordi lampretten var en vigtig eksportvare (3).

Fisken blev i Vendsyssel regnet for giftig at spise (4); den var velsmagende, men man måtte ikke spise stykket fra den bagerste plet og hen til hale-spidsen, som var giftigt (VJylland; 5). I Møborg å blev fanget så mange lampretter, at man brugte dem som svinefoder (6). Bæklampret er anvendt som agn. Lampret bliver røget, men oftest marineret, og regnes for en delikatesse (3).

Kom der *niål* i garnene, fik man det år held med fiskeriet (VSjælland; 7).

LITTERATUR: (1) 312 196; (2) 869 5,60,282; (3) 218 2,274; (4) 202b 73; (5) 937u 102; (6) 604 3.rk. 12, 1879-80,94; (7) 160 1906/23: 294.

Havlampret. BIOFOTO/
Svend Tougaard.